

ARENDALE KOMMUNE
Rådhuset

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP
Arkivkode: 431.0
Dato: 21/9-09
Saksnr: 2007/02425-75

Det Kongelige barne- og likestillingsdepartement
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Dato: 18.09.2009

Vår ref: 46913/09
Dokumentnr. 46913/09
Arkivsaksnr: 09/4405
Arkivkode: C10 &13
Saksbeh: Anne Lise Halvorsen
Saksbeh.tlf: 37013412
Deres ref: 200702425

HØRINGUTTALELSE - UTREDNING OM UNGDOMS FRITIDSMILJØ OG DELTAKELSE OG INNFLYTELSE LOKALT

Arendal bystyre behandlet utredningen i møte den 27.08.09. Følgende vedtak ble fattet:

"Arendal bystyre har behandlet "Rapport 2009 – utredning fra ekspertgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet om "Ungdoms fritidsmiljø – ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse". Bystyret vurderer det som viktig og nødvendig med forsterket fokus på ungdom, fritidsmiljø, demokrati og deltakelse, og forutsetter at dette følges opp med resurser fra sentrale myndigheter også for å stimulere til ytterligere lokal innsats."

Saksdokumenter vedlegges.

Med hilsen

Anne Lise Halvorsen
kulturnettverket

Postadresse: Serviceboks 650, 4809 Arendal
Besøksadresse: Sam Eydes plass 2

Telefon: 37013000

Telefax: 37013013

Bankgiro: 2800.05.15991
IBAN: NO76 2800 05 15991
SWIFT: AASPNO22

Org.nr.: 940493021

E-post: postmottak@arendal.kommune.no

Saksprotokoll

Utvalg: Bystyret
Møtedato: 27.08.2009
Sak: 96/09

Arkivsak: 09/4405
Tittel: HØRING SUTTALELSE - UNDOMS FRITIDSMILJØ, UNGDOM,
DEMOKRATISK DELTAK

Behandling:

Saken ble behandlet som tredje sak i møtet.

Saksordfører: Gjermund Orrego Bjørndahl, Ap.

Representant Eldrup Hansen, Ap fremmet følgende tillegg til komiteens innstilling:

Verdien og mulighet til å lykkes.

Ungdomstiltak tilpasset unge gutter/menn.

Tiltak for at fysisk funksjonshemmede skal kunne lykkes.

Vedtak:

Innstillingen fra komite for kultur, miljø og næring ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslaget til representant Hansen fikk 10 mot 29 stemmer og falt.

Følgende er dermed vedtatt:

Arendal bystyre har behandlet "Rapport 2009 – utredning fra ekspertgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet om "Ungdoms fritidsmiljø – ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse". Bystyret vurderer det som viktig og nødvendig med forsterket fokus på ungdom, fritidsmiljø, demokrati og deltakelse, og forutsetter at dette følges opp med resursser fra sentrale myndigheter også for å stimulere til ytterligere lokal innsats.

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler:	Anne Lise Halvorsen	Arkiv:	C10 &13
Arkivsaksnr:	09/4405		
Løpenummer:	37699/09		

Utvalg

Ungdommens bystyre	16.06.2009
Komite for kultur, miljø og næring	13.08.2009
Bystyret	27.08.2009

HØRINGSUTTALELSE - UNGDOMS FRITIDSMILJØ - UNGDOM, DEMOKRATISK DELTAKELSE OG INNFLYTELSE

... &&& Sett inn saksutredningen under ↓

Vedlegg

T1 Rapport 2009 – utredning fra ekspertgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet om ”Ungdoms fritidsmiljø – ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse”. **Klikk på nedennevnte link for å få frem vedlegget.**

http://www.regjeringen.no/upload/BLD/Barn%20og%20Ungdom/Ungdoms_fritidsmiljoe.pdf

Bakgrunn for saken:

En ekspertgruppe nedsatt av barne- og likestillingsministeren i januar 2008 har utarbeidet en utredning om ”Ungdoms fritidsmiljø – ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse” som er sendt alle kommunene til høring medhøringsfrist 20.09.09.

Ekspertgruppens mandat har vært todelt: Den skulle sette et grundig søkelys på fritidsmiljøet lokalt, og se på hvordan kommunene kan tilrettelegge for positive fritidstilbud for ungdomsgruppen. Videre skulle spørsmål knyttet til unges demokrati, deltakelse og innflytelse drøftes. Ekspertgruppen skulle også se på hvordan myndighetene – i samarbeid med frivillig sektor - kan tilrettelegge innsatsen slik at behovene til ulike ungdomsgrupper – også mer marginalisert ungdom, ungdom med etnisk minoritetsbakgrunn og unge med nedsatt funksjonsevne – blir ivaretatt.

Ungdom er i utredningen definert til hovedsakelig aldersgruppen 13 – 19 år.

Utredningen har vært forelagt Ungdommenes bystyre i møte før sommeren, men ble ikke behandlet.

Vurdering:

Utredningen gir en bred analyse av fritidsfeltet og problemstillinger knyttet til unges deltakelse og innflytelse lokalt. Utredningen presenterer en rekke forslag knyttet til de to områdene.

Blant annet foreslår ekspertgruppen gjennomføring av forskningsbasert kartlegging av lokale kulturaktiviteter og flere ulike tiltak for kompetanseheving av de som arbeider innen fritidssektoren.

Innenfor feltet deltakelse og innflytelse foreslås det blant annet en formalisering av ungdomsråd gjennom nasjonale retningslinjer, det foreslås at alle kommuner bør ha en lokal

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler: Anne Lise Halvorsen
Arkivsaksnr: 09/4405
Løpenummer: 37699/09

Arkiv: C10 &13

ungdomsplan, samt en lovfesting av at alle kommuner skal utvikle et demokratiprogram for ungdom.

Utredningen gir også en vurdering av lovgrunnlaget innen ungdom- og fritidsområdet og konkluderer her med at feltet ikke er så "lovtomt" som det ofte oppfattes som. Det er kun folkebibliotek og kulturskole som er pålagt ved lov, men barn og unge er gitt rettigheter gjennom FNs barnekonvensjon som ble inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettsloven § 2 nr 4 i 2003. Denne gir bl.a bestemmelser om barn og unges rett til å si sin mening og bli hørt, om å få og gi informasjon, om organisasjonsfrihet og om lek og fritid.

Arendal bystyre vedtok forøvrig i egen sak 123/02 vedr plattform for forebyggende arbeid for barn og unge, FN's barnekonvensjon.

Utredningens konkrete forslag til tiltak refereres her:

Forslag til tiltak ungdoms fritidsmiljø:

1. *Det gjennomføres en grundig forskningsbasert kartlegging av lokale kulturaktiviteter og kommunale kulturskoler fra et representativt utvalg norske kommuner*

- innhold i og organisering av aktiviteter
- samarbeid med skoler og frivillige organisasjoner
- deltakelse og deltakere

2. *Det gjennomføres en grundig forskningsbasert kartlegging av fritidsklubber og ungdomshus fra et representativt utvalg norske kommuner*

3. *Det legges opp til et betydelig kompetanseløft for de som arbeider med ungdom i kommunens fritidssektor.*

-systematisk gjennomgang av dagens utdannings- og opplæringsstilbud for de som arbeider/skal arbeide med barn/ungdom og fritid

-fokus på hvor mye og hva slags kunnskap som formidles om barns og unges deltakelse i demokratiske prosesser, herunder de som skal arbeide med utsatte eller marginale grupper

-det må vurderes å styrke kunnskap om fritidspedagogikk og arbeid i fritidsklubbliknende tiltak i barne- og ungdomsarbeiderutdanningen på videregående skole

-det må vurderes å opprette en bachelor- og en påbyggende masterutdanning i fritidspedagogikk.

4. *Det etableres et nasjonalt kompetansesenter for ungdomsarbeid og fritidspedagogikk som kan holde seg løpende orientert om situasjonen på fritids- og ungdomsfeltet.*

- senteret kan bedrive egen forskning og være oppdatert på annen forskning
- senteret kan ha ansvar for kursing og utdanning
- senteret bør legges til et universitet eller en høyskole som allerede har kompetanse på feltet

5. *Det etableres en ordning med "demonstrasjonsklubber og demonstrasjonsungdomshus".*

-dette vil være en ordning som tilsvarende den som er for skoler og kulturskoler

6. *Forslag om kommunale tiltak for å inkludere unge fra lavinntektsfamilier i fritidsaktiviteter:*

-tiltak for å legge til rette for feriejobber for ungdom – og med et spesielt fokus på fattige ungdommer

-tiltak som direkte reduserer fattigdom, rausere praktisering av lov om sosiale tjenester jf. I-34/2001 punkt 5.1.4.2 om utgifter som ikke er inkludert i beregningsgrunnlaget for veiledende retningslinjer.

-holde utgiftene til innendørsidretter på et lavt nivå slik at barn fra lavinntektsfamilier ikke ekskluderes

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler: Anne Lise Halvorsen
Arkivsaksnr: 09/4405
Løpenummer: 37699/09

Arkiv: C10 &13

-samarbeid kommune/skoler og frivillige organisasjoner om "prøve-ut-aktiviteter".

-introduksjonskort for flyktninger

7. Forslag om kommunale tiltak for å inkludere unge innvandrerbakgrunn i fritidsaktiviteter:

-støtter forslag fra arbeidsgruppe nedsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet som har utredet hvilke tiltak som kan legge til rette for økt inkludering av innvandrerbefolkningen i det frivillige liv

-startpakke for nyankomne med informasjon om frivillig virksomhet

-frivillige organisasjoner inviteres til introduksjonsprogrammet og språkkurs for muntlig å informere om sin virksomhet

-språkpraksisplasser i organisasjoner

-gratis eller rabatterte billetter såkalte flyktningekort for å delta på lokale idretts- og kulturarrangementer

-støtte til medlemskap for flyktninger

-det utarbeides informasjons- og veiledningsbrosjyrer på flere språk for de ulike sektorene innen frivillig virksomhet

-lønne brobyggere som aktivt går i dialog med minoritetsforeldre og mobiliserer deres egeninnsats

•at det som forsøk gis tilskudd til direkte brobyggingsaktivitet i de lokalsamfunn i Norge hvor andelen barn og unge med minoritetsbakgrunn overstiger 50 prosent.

-etablere frivillighetskoordinatorer som en prøveordning på statlige midler i de ti kommunene med størst andel innvandrere

-ansette og utvikle ledere med minoritetsbakgrunn i fritidsklubber, ungdomshus etc

-utvikle et mer systematisk samarbeid med idretts- og friluftsansjoner om aktivitetsdager og ferieaktiviteter hvor barn og unge får anledning til å prøve ut et variert spekter av aktiviteter

-utarbeide eksempelsamling på hvordan en kan bygge ned slike barrierer som hindrer deltakelse i fritidsaktiviteter.

8. Forslag om kommunale tiltak for å inkludere barn og unge med funksjonsnedsettelse i fritidsaktiviteter:

-støtter forslagene i Kunnskapsdepartementets rapport om fritidsmiljøet for barn og unge med funksjonsnedsettelse

-styrke støttekontaktordningen

-inkludere (gratis) transport i fritidstilbudet

-øke og stimulere samarbeidet mellom kommunal og frivillig sektor

-bedre informasjonstilgangen om de ulike tilbudene generelt, og overfor foreldre til minoritetspråklige spesielt

9. Oppsøkende arbeid og miljøarbeid bør brukes aktivt for å inkludere ungdom som er utsatte eller marginale posisjoner i fritidsaktiviteter

Forslag til tiltak demokrati og deltakelse for ungdom:

Erfaringene og problematiseringen ovenfor (i utredningen) viser etter ekspertgruppas mening at det er nødvendig med tiltak over et bredt register dersom en skal få styrket ungdoms deltakelse og innflytelse, og derigjennom også fornye lokaldemokratiske ressurser. Det er viktig å fortsette arbeidet med å oppfordre kommunene til å styrke arbeidet på dette feltet og å vise gode eksempeltiltak- og virksomheter fra nasjonalt, fylkeskommunalt/regionalt og lokalt nivå. At dette kobles mot hva som gjøres i internasjonale samarbeidsfora, som EU, Europarådet og FN, synes vi også er viktig for å stimulere og styrke legitimiteten av deltakelsesordninger for ungdom.

Men det ser ikke ut til at dette er tilstrekkelig om en skal nå regjeringens målsettinger slik vi har referert dem her. Å utvide stimulerings tiltak og innføre forpliktelser må etter gruppas mening til for å komme et skritt videre slik nasjonale myndigheter ser nødvendigheten av. Samtidig er det viktig å bevare den lokale sjølråderetten til å finne ordninger og systemer som passer den enkelte kommune.

1. Det bør lovfestes at kommunene er forpliktet til å utarbeide et demokratiprogram for ungdom som:

-er tverrsektorielt og for ulike politikkområder

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler: Anne Lise Halvorsen
Arkivsaksnr: 09/4405
Løpenummer: 37699/09

Arkiv: C10 &13

-viser hvilke former for deltakelse og medvirkning som eksisterer

-som bidrag fra frivillige ungdomsorganisasjoner/interesser

-viser hva slags deltakelse og medvirkning som skal utvikles

-som bidrag fra ungdom i fritidsklubb, ungdomshus og lignende

-speiler mangfoldet i ungdomsmiljøer og unges lokale levekår

-ved at ungdomsplanens handlingsdel integreres i kommuneplanen

-er ansvarsplassert i den sentrale administrative og politiske ledelse

-det utvikles et standardisert opplegg for ungdomsundersøkelser (som lokal kunnskapsproduksjon som kan inngå i planen, samt utgjøre en nasjonal database)

2. Alle kommuner bør etablere både representative og deltakerdemokratiske medvirkningsmuligheter for å sikre at mange og ulike ungdomsstemmer høres ved at:

-ungdomsråd formaliseres og følger nasjonale retningslinjer

-det etableres åpne og mer uformelle fora: som for eksempel dialogkonferanser, kontaktmøter, rådgivingsgrupper, drøftingsmøter og ungdomspanel

-utekontakter og oppsøkende virksomhet gis spesielle posisjoner som positive lytteposter og talerør for ungdomsgrupper med særskilte livserfaringer og behov

3. Det bør utarbeides nasjonale retningslinjer for lokale ungdomsråd med:

-representanter valgt fra ungdomsskole og videregående skole

-mandat som innebærer rett til selvstendige innspill til den lokale ungdomspolitikken

-forslagsrett og talerett i kommunale råd, utvalg og kommunestyre

-ressurser til drifting av ungdomsrådet

4. Alle kommuner bør ha en lokal ungdomsplan for en helhetlig ungdomspolitik, ved at:

-det utarbeides en tverrsektoriell ungdomsplan (2-årig)

-arbeid med ungdomsplanen starter nedenfra med innspill fra ungdom:

-som ledd i skolens læreplan

5. Det bør settes i gang systematiske forsøk med ulike modeller for ungdoms deltakelse:

-demokratiprogram som er tverrsektorielt

-ungdomsråd som følger nye nasjonale retningslinjer

-kommunale tverrfaglige ungdomsplaner

-system for positive lytteposter i utsatte ungdomsmiljøer (utekontakter og lignende)

6. Det bør etableres en statlig tilskuddsordning som stimulerer nye veier:

-midler til utprøvingstiltak for ungdoms deltakelse

-midler til ungdoms egne initiativ for deltakelse (Frifond kan utvides)

7. Det bør utformes kompetansebyggende tiltak for ungdom og demokratisk deltakelse ved at:

-Kommunenes Sentralforbund (KS) i sitt folkevalgt program utformer et skolerings-opplegg om ungdom, demokrati og deltakelse (politikere)

-skolenes læreplaner inneholder tema om lokaldemokrati, lokal ungdomspolitik og ungdomsperspektiv på den lokale samfunnsutviklingen (ungdom)

8. Det bør avholdes en ungdomsfolkeavstemming om stemmerett for 16-åring ved lokalvalg:

-som en meningsmåling blant landets 16-19-åring bør dette skje som del av skolevalgene som avholdes i forbindelse med Stortings- og sametingsvalg høsten 2009

Flere av de ovenfor skisserte tiltak eksisterer nok allerede i flere kommuner, så også i Arendal, men utredningen peker også på flere områder som bør styrkes. Imidlertid er den

SAKSFREMLEGG

Saksbehandler: Anne Lise Halvorsen
Arkivsaksnr: 09/4405
Løpenummer: 37699/09

Arkiv: C10 &13

genrelle kommuneøkonomien nå slik at dersom nye tiltak krever nye resurser, så evner ikke kommunene selv en økt resurssinnsats. Denne må evt komme fra annet/statlig hold.

For øvrig understrekes det i rapporten på behovet for et kompetanseløft for de som arbeider med ungdom i kommunens fritidssektor. Dette er kanskje den viktigste satsingen på en systematisk forbedring av arbeidet på ungdomsfeltet både innenfor fritidsmiljøet og for å øke ungdoms demokratiske deltakelse.

... &&& Sett inn saksutredningen over ↑

**::: &&& Sett inn innstillingen under ↓
Rådmannens forslag til vedtak:**

Bystyret i Arendal har behandlet "Rapport 2009 – utredning fra ekspertgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet om "Ungdoms fritidsmiljø – ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse". Bystyret vurderer det som viktig og nødvendig med forsterket fokus på ungdom, fritidsmiljø, demokrati og deltakelse, og forutsetter at dette følges opp med resursser fra sentrale myndigheter også for å stimulere til ytterligere lokal innsats.

::: &&& Sett inn innstillingen over ↑

Rådmannen, dato 30/7-2009
Harald Danielsen